

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA.

Kolozsvár 1915.
Okt.-Nov.-Dec.
XXX. évfolyam
10—11—12. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS.

MEGJELENIK
MINDEN HÓ
ELEJÉN.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület méhtelepe.

ELŐFIZETÉSI ÁR: BELFÖLDRE EGY ÉVRE 4 K. FÉLÉVRE 2 K. KÜLFÖLDRE 5 K. AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET TAGJAI A TAGSÁGI DÍJÉRT KAPJÁK. TAGSÁGI DÍJ RENDES TAGOK RÉSZÉRŐL ÉVI 4 K. A LAP SZELLEMI RÉSZÉT ÉRDEKLŐ KÖZLEMÉNYEK A SZERKESZTŐ NEVÉRE: KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 2. KÜLDENDŐK.

=====**Tájékozásul:**=====

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyszögcentiméter) 20 kor., féloldal 10 kor., negyedoldal 5 kor. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal, egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavan-
kint 5 fillér. — Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rác Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-tér intézendők. — Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közöly”) tüzetes megjelölésével van megengedve. —
==== A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség. =====

Megjelent

Donáth Aladár m. kir. méhészeti szaktanár:

TERMÉSZETESSÉG A MÉHÉSZETBEN

című könyve. A 200 nyomtatott oldalra terjedő és 60 ábrával illusztrált munka, mely az okszerű méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit tárgyalja, ugy a kezdő, mint a régi méhészek kezében nélkülözhetetlen kalauz.

A szerző az ósdi felfogásokkal szakít és megvilágítja a helyes utat, mely célhoz vezet. Főirányá gyakorlati, stílusa világos, könnyen érthető. E munkát a méhészközönség olyan érdeklődéssel fogadta, hogy remélhető a II-ik bővített kiadás is hamarosan napvilágot lát.

A könyv ára 3 korona. A 3 K könyvdíj és 50 fillér ajánlati- és postadíj beküldésével megrendelhető a szerzőnél: Kolozsvár, Ferencz József-út 81. szám.

Ugyanitt rendelhető meg a jelenkor legjobb kaptára: a zsilipes kaptár, melyel a rajt kiszállás nélkül elfogni, a mézet a méhek és szurások nélkül elszedni lehet. Ára 28 korona.

Az erdélyrészi Méhész- Egyesület elnökségénél

a míg a készlet tart, az alábbi méhészeti áruk rendelhetők meg: Háromsoros országos méretű kaptár, ára tagoknak 12 K. Négyesoros országos méretű, ára 14 K. Pergetett méz 5 kilos posta bödönben. „Erdély Méhészetének története“ című könyv ára 1 K. 20 f. „A méz ápológiája“ ára 1 K. 20 f., melynek elküldetéséről azonnal gondoskodva lesz. A megrendelések dr. Balázs Ferenc egyesületi főtítkárhoz Kolozsvár, Mészáros-u. 3. sz. alá küldendők.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobb, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindenemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. Pontos :-: kiszolgálás! :-:

Sajler József bádogos,
Kolozsvár, Erzsébet-út.

Reményik L. és Fiai utódai

vas-nagykereskedés Kolozsvár.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alant felsorolt árakon tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 „ horonytisztító	—,70
1 „ méhészkés	2,—
1 „ sejt fedelező kés	1.35
1 „ fenék tisztító	1.50
1 „ permetező	1,—
1 „ herefogó	—,55
1 „ füstölőkészülék	2.75
1 „ méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-kezttyü	3.40
1 m ² . Hannemann rács	6.50

Sürgőnycim:

Reményikutódai.

Telefonszám 84.

Amateur fényképészek figyelmébe!

„Lostos“ másoló papír fényérzékenyítő. Ezen folyadékkal 500 drb. napfénynél másolható, kék színű képeket készíthetünk. Nem kell aranyfürdő. Egyszerű eljárás. Egy rendelés mindenkit meggyőz a képek nagyszerűségéről. Minden dobozhoz pontos használati utasítás van mellékelve. Kapható 2 K. előzetes beküldése ellenében bérmentve.

Balázs Ernő, Kolozsvár Mészáros-u. 3. sz.

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközszükségleteinket, ugy-
szintén a többi méhészeti kellékeket a szigo-
ruan szolid, jóhírnevű és már 30 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-utca 99. sz. szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó, az 1915. évre szóló
főárjegyzéke méhészeti utmutatóval együtt szívesen ingyen és bér-
mentve küldetik.

Örömsugár villan gondos méhész arcán,
Megtalálta végre! Évek hosszú során
Mit oly epedve várt. Kísérleti nyomán
Elállítja már — jó méhviaszból ám! —
Szállítja is folyton a „Ludwig“-mülépet
Ritzman Lajos méhész. Kérjen árjegyzéket,
Melyet franko küld szét s abból rendelje meg
Méhészetbe vágó s az összes jó cikket.

RITZMANN LAJOS

Ó k ér. (Bácska.) Fő-utca 399. szám.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

MEGJELENIK
MINDEN HÓ ELEJÉN.

TISZTELT MÉHÉSZTÁRSAK!

Tizenegy éve, hogy a legnagyobb ambícióval fogtam kedves lapunk a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztéséhez s ezen lefolyt s az ember életében számottevő idő alatt minden rendelkezésemre álló szabad időt felhasználtam, hogy elvállalt kötelezettségemnek minél jobban megfelelhessenek.

Azonban az idővel az ember is változik, s miután ifjuságom nem volt a legrózsásabb, korommal egészségem is megrendült.

A beállott nehéz viszonyok új terhet nehezítettek reám, egészségi állapotom is meggyengült s e miatt nem érzek magamban annyi erőt, hogy szerkesztői tisztemet az Erdélyrészi Méhész-Egyesület nivójának megfelelően betölthetném úgy, amint azt szerettem volna s miután elvem az: inkább semmit sem tenni, mint rosszat, átadom tisztemet másnak, aki azt képes lesz betölteni.

E helyütt köszönetet mondok mindazoknak, akik 11 évi működésem alatt szívesek voltak támogatni, igaz, őszinte hálával emlékszem rájuk.

Köszönetet mondok minden méhésztársamnak, hogy szerkesztői tisztségre emelve módot nyújtottak nekem, hogy amíg erős voltam és körülményeim engedték, dolgozhattam.

S mindezek után Hazámnak és kedves méhésztársaimnak Istentől minden jót kívánva maradtam

kiváló tisztelettel

Dr. Ványolós Miklós.

EGYESÜLETI ÉLET.

Irta : FIGYELŐ.

Igazgató-választmányunk f. évi szept. 24.-én választmányi, egyesületünk pedig szept. 26.-án rendes közgyűlést tartott. A választmányi ülés a közgyűlés tárgysorozatát tárgyalta, a közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be.

Az egyesület 35-ik rendes közgyűlése az igen szép számban megjelent tagok nagy érdeklődése mellett folyó évi szeptember hó 26.-án (Vasárnap) délelőtt 11 órakor Báró Jósika Gábor elnök Öméltósága vezetése mellett tartatott meg.

Báró Jósika Gábor Öméltósága elnöki megnyitó beszédében igen szép és közvetlen szavakkal vázolta a jelenlegi háborus helyzetet, s azt hangoztatta, hogy most mindenkinek kötelessége az adott helyzetében kivenni a részét a haza érdekében. Az Egyesület is kivette és kiveszi részét azzal, hogy a rokkant katonákat méhé-szeti tanfolyamokon a méhészkedésre oktatja, s már idáig 7. sor-zatban 21 tanfolyam tartatott 630 rokkant katona részvételével. Ez által amíg egyrészt a haza védelmében bénává vált katonáink-nak megélhetési forrásra utat nyitott az egyesület, másrészt feled-tetni igyekszik a szegény rokkant katonák szomorú sorsát.

Öméltósága elismerését nyilvánította Dr. Balázs Ferenc főtítkár és Donáth Aladár szaktanár urakkal, mint a tanfolyamok oktatóival szemben, kik fáradságot nem ismerve szakadatlanul minden idejő-ket a tanfolyamok, vagyis a rokkant katonák kiképzésére fordítják.

A szép és hazafias megnyitó beszéd az elnök úr Öméltóságá-val szemben megnyilvánult lelkes éljenzéssel végződött.

Ezután Dr. Balázs Ferenc főtítkár az igazgató-választmány félévi működését felölelő tartalmas jelentését olvasta fel, melyet más helyen közlünk, amit Zsögön Rác Míhály pénztárnok által előterjesztett és egyhangulag elfogadott zárszámadás ismertetése követett. E szerint az Egyesület 1915 első félévi bevétele: 1736 K. 18 f., kiadása; 1147 K. 41 fillér, s így a pénztári maradvány: 588 K. 77 fillér.

Ezután Szilágyi Márton választmányi tag, mint a pénztárvizs-gáló-bizottság egyik tagja a megejtett pénztárvizsgálat eredményét olvasta fel, mely mindenben egyezett a zárszámadás tétéleivel.

Közgyűlés, a pénztárvizsgáló-bizottság jelentését úgyszintén azon indítványát, hogy Zsögön Rác Míhály pénztárnoknak a

felmentvény megadása mellett, a pénztár lelkiismeretes, pontos és szakszerű vezetéséért jegyzőkönyvi köszönetet mondjon, egyhangulag elfogadta.

Következett az 1915—16. évi költségvetés előirányzat, melyet pénztáros terjesztett elő. E szerint az Egyesület bevétele: 4860 koronában, a kiadása pedig: 4848 koronában állapított meg, amihez a közgyűlés kifogás nélkül hozzá járult.

A választások során az időközben megürült választmányi tagságra egyhangulag Némethy Ferencz máv. főellenőr és Györffy István unitárius teológiai akadémiai tanár választottak meg.

Szilágyi Márton választmányi tag azon indítványa, hogy az Egyesület elnökségének élén Br. Jósika Gábor Öméltóságával a rokkant katonák részére rendezett tanfolyamok szervezése és rendezése körül kifejtett tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék, egyhangu lelkes éljenzés mellett elfogadott.

Dr. Zsögön Béla igazgató-alelnök lelkes szavakkal ecsetelte a földművelésügyi kormány áldozatkész anyagi és erkölcsi támogatását, mely lehetővé tette, hogy a rokkant katonák tanfolyamai sorozatosan szünet nélkül tartassanak s főleg ennek köszönhető, hogy szép eredmények értek el. Indítványozza hogy Báró Ghylány Imre földművelésügyi m. kir. Miniszter Urnak üdvözlő táviratban köszöntessék meg a rokkant katonákkal szemben tanusított atyai áldozatkész istápolása. Közgyűlés egyhangu lelkesedéssel fogadta el az indítványt és az üdvözlő távirat nyomban el is küldetett. (Miniszter Úr Önagyméltósága szept. 28-án kelt s Br. Jósika Gábor Öméltóságához intézett táviratában hálás köszönetét fejezte ki a közgyűlés alkalmából hozzá intézett meleghangú távirati megemlékezésért. Szerk.)

Ezzel a közgyűlés tárgysorozata letárgyalatván következett Donáth Aladár kerületi szaktanár igen szép és tanulságos szakelőadása a méhek beteleléséről. A közgyűlés minden egyes tagját teljesen lebilincselte a szabad előadás és végeztével lelkes ovációban részesítette az előadó urat, kinek ebbeli fáradságáért az elnök úr Öméltósága is meleg szavakban mondott köszönetet.

AZ IGAZGATÓ-VÁLASZTMÁNY FÉLÉVI JELENTÉSE.

Irta : Dr. BALÁZS FERENC főtitkár.

Egy fél év és két hónap telt el utolsó rendes közgyűlésünk óta. Hogy most újból rendes közgyűlést tartunk, annak oka az állami és így ami költségvetési évünknek a polgári évtől eltérőleg júliustól júliusig történt megállapítása s annak egyesületünk által f. évi február hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésén az alapszabály 34-ik §-ának a minisztérium által is már jóváhagyott módosítása. Hogy a rendes kerékvágásba, a megváltoztatott költségvetési évbe bele zökkenjünk, ezért kell most 35-ik évi rendes közgyűlésünket 6 hónap után megtartanunk, s számot adnunk félévi működésünkről.

Nehéz idöket élünk ; az események egymást kergetik, a hetek, hónapok és évek gyorsan perregnek le az idök végtelenségébe s azok a nagy világesemények, amelyek egy év leforgása alatt szemünk előtt leperregtek, jelenben folyamatban vannak s a közel jövőben teljesen kibontakoznak a történelem nagy könyvébe, s egyesületünk élettörténetébe is kitérölhetetlen betükkel lesznek megörökítve.

Azt reméltük, azt hittük még ezelőtt hét hónappal is, hogy legközelebbi rendes közgyűlésünket a béke jegyében fogjuk megtarthatni. Sajnos, ez még nem következett be, még most is dörögnek az ágyuk, csattognak a kardok s villognak a szuronyok mint talán egyszer sem.

Egyesületünk sem nézte tétlenül e nagy eseményeket. Ha közvetlen nem is vettünk részt a dúló harcokban, társadalmi szempontból siettünk segítségökre rokkant katonáinknak.

Az az országos mozgalom, mely a kormány és a társadalom részéről a rokkant katonák jövője biztosítása érdekében megindult egyesületünk választmányát is tevékenységre, tette szólította.

F. év május 3-án nyitottuk meg a rokkant katonák első három méhészeti tanfolyamát 90 hallgatóval, s azóta szept. 22-ig 6 sorozatú, tehát összesen 18 tanfolyamot tartottunk 30—30 hallgatóval s így idáig 540 rokkant katonát képeztünk ki a méhészetre. Rendes körülmények között erre 6 év kellett volna. Fejtett-e s fejthet-e ki jövőben is egyesületünk ennél nagyobb tevékenységet ily rövid idő alatt ?

A földművelésügyi minisztérium anyagi és erkölcsi támogatása.

sem maradt el. A tanfolyamok tarthatása érdekében beadott előterjesztésünkre Krenedits Ferencz miniszteri titkár úr személyesen jött le Kolozsvárra, a tanfolyamoknak mielőbbi berendezése s a katonai hatóságoknál való gyors megbeszélése céljából. Elnökségünk is mindent elkövetett, hogy e tanfolyamok céljoknak megfelelően gyorsan és eredményesen bevezetessenek és folytattassanak. Így sikerült is a három első tanfolyamot május 3-án 30—30 összesen 90 hallgatóval megnyitani a csapatkorházban, az állami tanító képezdében és a felülvizsgálandó lábbadozó honvédek Bakk-telepi üdülő helyén. Az egyik tanfolyam vezetésére földmívelésügyi miniszter úr Deák Imre az I-ső méhészeti kerület vezetőjét is kirendelte, míg a más két tanfolyamot Dr. Balázs Ferenc egyesületi főtitkár és Donáth Aladár kerületi szaktanító vezette. Az első tanfolyam befejezése után Deák Imre hasonló tanfolyam berendezése végett Kalocsára, székhelyére haza rendeltetett s így a következő tanfolyamokat kettőzött megfeszített erővel Dr. Balázs Ferenc és Donáth Aladár tanították.

Miniszter úr Önagyméltósága a tanfolyamok céljaira 6 drb. gyalupadot is engedélyezett teljes asztalos felszereléssel. Minden tanfolyamon készül 10—10 drb. országos méretű négy soros kaptár, a 18 tanfolyamon összesen 180 drb. kaptár készült, melyek azonban a földmívelésügyi minisztérium tulajdonát képezik s ezeket a kaptárokat fogja a tanfolyamat végzett rokkant katonáknak — ha méhészethez kezdenek — kiosztani.

A rokkant katonák úgy az elméleti mint gyakorlati méhészetben, valamint a kaptár és átmeneti kasok kezelésében és készítésében 18 napi turnusban teljes kiképzést nyertek s a szabályszerű vizsga letétele után bizonyítványt kaptak. A tanításnál — tekintettel arra, hogy a tanfolyam hallgatók nagy része földműves, kiskgazda az átmeneti kasokkal való könnyebb méhészkedésre súly helyeztetett.

Jövőben szintén nagy feladat vár egyesületünkre, mert sajnos, igen sok rokkant katona van és lesz, akik kiképzésre számítanak s akiket első sorban kötelessége úgy az államnak, mint a társadalomnak megfelelő megélhetési forráshoz juttatni s így bizonyos, hogy folytatólag több éven át e téren nagy és fokozottabb tevékenységet kell egyesületünknek kifejtenie.

Méhtelepünk a mint ezt már előző közgyűlésünk alkalmával jeleztük — Ványolós Sándornak katonai szolgálatra történt

behívása folytán még múlt év augusztus havában méhész nélkül maradt. Minthogy ez az állapot már tovább nem maradhatott, gondoskodni kellett megfelelő méhész beállításáról. Az intézkedés meg is történt s f. évi július hó 1-től Szakács Ferenc egy évig már alkalmazva volt méhészt fogadtuk fel, aki állását a jelzett napon el is foglalta.

A méhészeti tanfolyamok egyesületünket anyagi téren is nagyobb mérvben vették igénybe a rendesnél, több anyagi áldozatot is kívánt. Erre valamint arra való tekintettel, hogy a háború miatt kevés tagsági díj folyt be, igazgató-választmányunk még a múlt év végén úgy határozott, hogy a Méhészeti Közlönyt f. évben összevont számokban adja ki és pedig negyed évenként. Ez így is történt, idáig 3 példány jelent meg a negyedik később fog megjelenni október végén vagy november elején. Jövő évtől kezdve azonban havonta rendszeren fog megjelenni.

Amint méltóztattak látni a Méhészeti Közlöny külalakja is más formát öltött. Ennek oka abban rejlik, hogy választmányunk a Közlöny nyomására pályázatot hirdetett s a beérkezett pályázatok alapján a legolcsóbb Szent Bonaventura könyvnyomda ajánlatát fogadta el, melynek munkájával eddig teljesen megvagyunk elégedve.

A méz értékesítést állandóan folytatjuk s örömmel jelenthetjük, hogy Kolozsvár közönsége nap-nap után felkeresi egyesületünk értékesítési helyét s mert az értékesítésre kerülő s egyesületünk tagjaitól bevett méz első rendű, mindenki szívesen veszi. Az értékesítés 6 hónap alatt 1637 K. 69 fill. forgalmat bonyolított le, 9 mmázsa méz bevételeivel és eladásával. Az értékesítést megnehezíti az a körülmény, hogy az értékesítésre szánt összeggel a nehéz közlekedési viszonyokra való tekintettel is kevés mézet lehet beszerezni illetve készpénzzel beváltani. A forgalom emelkedésével szükségessé válik nagyobb pénz összegnek e célra való fordítása, illetve befektetése, hogy állandóan nagyobb mennyiségű méz álljon rendelkezésre.

Örvendetes az a körülmény is, hogy a közönség a más élelmi cikkek tulmagas ára miatt a mézet mind jobban-jobban megkedveli és megszereti s háztartásában jövőben is állandóan használni fogja. Az értékesítés téren is tehát jövőben csak haladást remélhetünk, s fokozotabb tevékenységre előkészülhetünk.

Igazgató választmányunk az elmúlt félévben 2 rendes választmányi ülést tartott, melyen főképp a tanfolyamokkal kapcsolatos ügyeket intézte el.

Miniszter úr Öngyméltósága méltányolva a rokkant katonák kiképzése körül kifejtett egyesületi tevékenységet, az 1915—16. költségvetési évre kiadásaink részbeni fedezésére 3000 K. évi állam segílyt engedélyezett. Hálával és köszönettel tartozunk ugy Öngyméltóságának mint a vezetése alatt álló miniszterium méhéseti ügyeit vezető kiváló férfiaknak, kik e nehéz idők közepette is méltányolni tudták egyesületünk törekvését s hazafias cselekedeteit a rokkant katonák kiképzése körül kifejtett kezdeményező és vezető szerepét.

Egyesületünk 1915 év első féléve

bevételek	1736 K. 18 f.
kiadása	1147 K. 41 f.
maradvány	588 K. 77 f.

E nehéz idők és nehéz körülmények közt is szem előtt tartottuk a takarékoság elvét, igaz hogy tisztviselőink e félévben nem részesültek tisztelet díjban, dacára ennek híven és buzgón teljesítették kötelességeiket.

Köszönettel és nagy hálával tartozunk szeretett elnökünknek Báro Josika Gábor Öméltóságának, kit választmányunk és az elnökség az elmúlt háborus idők alatt igazán sokszor de sokszor zaklatott s aki tekintélyével s odaadó fáradságot nem ismerő tevékenységével, a rokkant katonák sorsát szíven hordozó érdeklődésével mindenütt való jelenlétével választmányunk s elnökségünk munkáját igazán megkönnyítette.

Ezt a fáradhatatlan munkáját nem tudjuk s nem vagyunk képesek másképp meghálálni, csak úgy, hogy kérjük a jó Istent, tartsa meg őt jó egészségben, áldja meg hosszú élettel, hogy még sokáig fejthessen ki szeretett hazánk közgazdasága felvirágoztatása érdekében hasonló áldás teljes működést. Isten vezesse mielőbb győzelemre hős katonáink fegyvereit is, küldje el békeangyalát, hogy végét szakítva ez öldöklő háborunak megkezdhessük a békés munkálkodást.

Pályázati hirdetemény.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület méhészeti szakcikkek írására a következő feltételek mellett ezennel pályázatot hirdet:

I. díj	50 korona
II. „	30 „
III. „	20 „

Feltételek.

1. Pályázhatik a magyar korona országaiból bárki.
2. A pályamunka csak magyar nyelven írható, terjedelme a Méhészeti Közlöny ívréte szerint — 2 nyomtatott ívnél (32 oldal) nagyobb, $\frac{1}{2}$ ívnél (8 oldal) kisebb nem lehet.
3. A szakcikk tétele megválasztásában az egyesület szabadkezet enged a pályázóknak.

A pályázatok idegen kézzel írva, jelíges levélkével ellátva, az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökségéhez küldendők be, 1915 év december végéig.

A beérkezett pályázatok közül a három legjobb a fenntebb jelölt díjakat kapja. A többi pályaművek is, amennyiben a bíráló bizottság véleménye úgy határoz, jutalmaztatni fognak.

A beküldött pályamunkák az egylet tulajdonát képezik, s a nemdíjazott munkákat is, jogában áll minden ellenérték nélkül tetszése szerint felhasználni.

*Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület
elnöksége.*

NOVEMBER—DECEMBERI TEENDŐK.

A TELELÉS HELYE, A RÁGCSÁLÓK S VIHAROK ELLENI VÉDEKEZÉS.

Irta: DONÁTH ALADÁR.

Csendes a méhes. Néma a természet; csak a hervadás ajaka beszélget. Őszi köd borong. Pihenni tért a nap és ágya fölött vérrózsák nyílanak. Az erdő sóhajt. Zizegve hull a lomb; a nyáj nem legel, csak itt-ott szól a kolomp. Az is oly fájón, mint lélekharang, szellő szárnyán kél: gyászos, bus énekhang... A táj

felveszi ezüstös köntösét s míg betakarja a szótalan sötét: *valaki szokog*. Ki tudja miért?... Tudja azt, érzi azt minden igazán nemes jó lélek, melyben a múlandóság szemlélete busongó érzelmet fakaszt. Nem gyönyörködhetünk a virágok színpompájában, a sürgő-forgó méhek isteni dalában: sietve jön a mostoha tél! Kedvenceinkre gondolunk. Hol telettessük őket?

1. A telettetés helye.

Minden kétséget kizáró igazság, hogy a legjobb telettető hely az, mely a családnak feltétlen nyugalmat biztosít s a természetesség követelményeinek is megfelel. Ez a hely pedig csak a szabad természetben lehet, ott ahol a család a nyár folyamán állott, tehát a méhesben. A szabadban való telettetésnek megbecsülhetetlen jó oldala hogy a téli enyhébb napokon a méhek szabadon kirepülhetnek és terhüktől megszabadulhatnak, ami a téli fogság hátralevő részének elviselését rendkívül megkönnyíti.

Láttam számos olyan méhészetet, ahol egészen szabadon, — minden fedél nélkül — csupán ügyesen ráhelyezett szalma, vagy gyékénybundával voltak a méhek letakarva és mesésen kitelelték. Ha tehát szabadon, ducokba felállítva volnának méhcsaládaink, megfelelő fedéllel és melegtartó anyagokkal jól le volnának takarva, aggodalom nélkül hagyhatjuk künn. Még inkább a jól készített és fedett méhesben, hol a téli ellenségektől, rosszakaratu emberektől is védve vannak. De a koronként csak mérsékelten is fűtött szobában való telettetés határozottan káros a hőingadozás miatt. A szabadban való telettetésnél a lényeg a következőkben foglalható össze:

1. Legyenek a családok elég népesek: legalább 14—18 kerten, hogy 6—7 léputcát megtöltsenek.
2. Legyen mindeniknél legalább 7 kg. teljesen lepecsételt méz: a legfelső soron!
3. Legyen a kaptár duplafalu, jó melegtartó, ablakja 10—14 réteg papírral szorosán letakarva. Országosoknál a mézkamra fedődeszkája is.
4. Ha a kaptár szimpla, a belsejét lazán tömjük meg finom gyaluforgáccsal, de sem a kaptárok, sem a kasok közé (kívül) tömést ne tegyünk, mert ez egérfészek lesz. Az igen meleg telelés éppen úgy árt, mind a hideg.
5. A vesszőkasokat vastag tapasszal lássuk el. Ha pedig szalmabundát adnánk azokra, spárgával jó szorosán és több helyen kössük át.
6. A levegőt ne zárjuk el! Legyen min-

denütt legalább 1 cm. magas és 4 cm. hosszú kijáró : ráccsal ellátva.

7. Ha gyöngé családaink volnának, csak decembertől márciusig teletessük száraz pincében, mert ezek a telet nem mindig bírják ki. Sokan padláson, pincében, szobában s némelyek pedig veremben teletetik méheiket, teljesen elfödelve. Ez utóbbi igazán lelketlenség, amire okszerű méhészetben alig van példa, csak azért is, mert a penész és az egér sok kárt teszen a méhekben. Éppen így a padlás, szoba, pince, vagy bármely más zárt helyiség sem felelhet meg teljesen a teletetés követelményeinek. Egyfelől azért nem, mert a járás-kelés, ajtók csapkodása stb. zavarólag hatnak a méhek nyugalma s a rendesnél jóval többet fogyasztanak s így a tisztulási kirepülés szüksége is hamarabb jelentkezik. Másfelől, ha zárt helyen vannak, az enyhébb téli napokon nem repülhetnek ki, hogy terhüktől szabaduljanak s a lépeket rondítják be, minek vérhas lehet a következménye.

Tehát a gyöngé családokat csak zordabb idő beálltával kell pincébe vagy melegebb telelő helyre vinni, hogy mindaddig, amíg kedvező idő jár, kirepülhessenek; ami nagyon megkönnyíti a teletést is.

Éppen ez egyik jó oldala a szabadban való teletetésnek, mivel a méhek kedvező időben nincsenek gátolva a kirepülésben és a bélsártól megszabadulva, könnyebben viselik a hátralevő téli fogságot.

Emellett lényeges dolog az is, hogy a rossz idők után, gyakran még késő ősszel is, midőn már a méhész zárt telelőbe vitte méheit, egészen meleg napok következnek, mikor nemcsak vigan röpködhetnek a családok, hanem némi himport és vizet szerezhetnek be. A tavasz közeledtével pedig úgy a belső, mint a külső munkát megkezdik, míg a zárt helyen telelő méhek kénytelenek ezekkel addig várni, míg a méhész szabadra viszi őket. Ezért a méhésznek állandóan figyelni kell az időt s mihelyt a hőmérséklet legalább 10 C. fokra emelkedett (február—március havában), nyomban kitenni a méheket.

Elengedhetetlen kellék, hogy minden család a tavalyi helyére kerüljön, mert ha össze-vissza rakja őket, a helycsere miatt nemcsak legyöngülnek, hanem ki is rabolhatják egymást, mivel a kirepülés után igen sok méh a régi helyre téved, ahol az idegen nép szurja le az öldöklés közben támadó csoportosulás a többi családnak jeladás lesz a rablásra. Ezért úgy a helyet, mint a kaptárt, kast, sorszámozni kell a betelelés előtt. Ismétlem; egészen szabadon is

telelhetnek a méhek, ha a kaptárok, kasok vastag faluak s a csapadék elvezetésére külön fedélkéekkel, a kasok szalma- vagy gyékény bundával vannak ellátva. Majd, minél vastagabban fedí a hó, annál jobb, sőt hóval betemetve — szabadon kapott kijárással — még jobban telelnek. Csak hóolvadás előtt kell a havat lelapátolni róluk.

2. A rágcsálóktól való védekezés.

Az egerek, cickányok, patkányok ellen a rács nem mindig elegendő védekezés. Szükséges a méhesben elegendő egér- és patkányfogót is kirakni s azokat naponkint megvizsgálni. Mivel azonban a harkályok, cinkék és gébicsek ellátogatnak a méheshez, mihelyt mutatkoznak, nyomban siessünk lövöldözéssel, vagy más módon elriasztani e csendzavaró vendégeket, melyek kopácsolásaikkal kicsalják és felfalják a méheket. Egyszóval: a méhek nyugalalmát mindenáron óvjuk meg.

3. A viharok; hófúvások

is ártalmasok a méhekre, miért a széljáratos oldalak felől három méterre helyezzünk deszkafal védőket, mert semmi sem csigázza úgy el a méheket, mint a dermesztő hideg szelek.

Ismereteink gyarapítására olvassunk jó szakkönyveket, szaklapokat és a mutatkozó hiányok: kaptárok, keretek stb. javíthatásával készüljünk a következő tavaszra.

Oh magyarok hatalmas Istene! áldd meg, oltalmazd meg és vezérelj nemzetünket a tavasz: a győzelem virágfakadásához!

A VALÓDI MÉZ!

Németből (Bienen-Vater) fordította: STIEF OTTÓ.

(Folytatás és vége.)

A száján át is vesz a méh levegőt. Ez azonban inkább csak arra való, hogy a táplálkozás szervei legyenek levegővel ellátva, és arra, hogy a levegő útján a különböző szagok a szájnyílásban, a garatür felső részében lévő szaglászervéhez jussanak.

Amint látjuk tehát lélekzésre képes a fej, illetőleg a száj, a tor és a potroh külön-külön is.

A méhek lélegzése ezenfelül nem szakadatlan, mint a tüdővel lélegző állatoké. A méhek lélegzése időszerű. Hosszabb ideig állítólag másfél, sőt két és fél percig el tud lenni lélegzés nélkül. Ez repülésénél különösen fontos. A lélegzés munkája, a ki és belehelés, ugyanis nagyon megnehezítené a repülést. Ezen akadály csökkentésére szolgál a potrohban lévő két nagy légtartány, amennyiben az általuk befogadható meglehetősen sok levegővel jó ideig elláthatják a méhek szervüket anélkül, hogy belélegzésre szükségük volna.

A légző szerveknek ilyen berendezése már csak azért is előnyös a méhekre, mivel a levegőnek könnyű és mindenhová való elvezetésére maga a test nagy felületen érintkezik a külső levegővel. Ezért a méhek kevésbé tiszta levegővel is megelégedhetnek, mint a tüdővel bíró állatok. A levegőnek nagy felületen való átszivódása ezenfelül úgy az emésztést, mint a levegő közbenjárását igénylő egyéb életműködésüket.

Kneipp következőképpen ír: „én a mézet számtalanszor használtam különféle esetekben és azt tapasztaltam, hogy az kiváló hatásokkal bír. Oldódólag, tisztítólag és erősítőleg hat. Nem ajánlatos azonban a mézet tisztán magára enni, hanem higitva vagy kenyérral, magára élvezve rendszeresen igen erős és sokat sem szabad egyszerre enni, mert az egészségtelen.“

A méz egy igen kitűnő dezinficiáló szer bő vízben feloldva s ez ajánlatos különösen olyan egyéneknek akik sokat énekelnek avagy beszélnek. Ha ragályos beteget látogatunk meg, akkor tanácsos mézes vízzel gargalizálni a látogatás előtt és után.

A méz meghosszabbítja az életet! Kneipp még a következőket írja: „Én ismerek egy egyént ki 80 évesnél idősebb. Ez az egyén saját maga készíti asztali borát, mégpedig tiszta vízből méznek hozzá tétele és forralása által és ennek a bornak köszönheti épségét és magas korát.“

Még egyszer óvva intek mindenkit a hamisított méznek vásárlásától és erre vonatkozólag, Kneipp a következőket írja: én egy alkalommal próbaképpen mesterséges mézet adtam a méhcsaládnak, hogy lássam a mesterséges és valódi méz általi táplálkozás között a különbséget. Azonban még most is írtozom az elért eredménytől, mert az egész család a legutolsó méhig mind elpusztult tőle. Így van ez, ha az ember a Teremtő munkáját akarja utánozni! A méz mit az emberek maguk pancsolnak

össze, az mindíg csak egy nyomorúságos készítmény marad ahhoz képest, amit nekünk a Teremtő ad.“

6. HOL ÉS HOGYAN GONDOZZUK EL A MÉZET?

Csakis száraz és minden szagtól mentes, de hűvös helyen ahol nem fagy meg. Jól lezárt üvegekben, porcelán avagy mázos kőedényekben. A méz ilyen gondozás mellett évekig megáll. Ügyeljünk arra, hogy a mézbe kenyér hulladék avagy bárminő piszok bele ne hulljon. Éppen úgy ügyelni kell arra is hogy a kés, kanál stb. merítő eszköz a mézben ne maradjon és ezen eszközöket a szájból letisztítani és újból a mézbe vissza tenni nem szabad.

7. HOL SZEREZHETŐ BE VALÓDI MÉZ?

A méz bevásárlás bizalmi dolog. Sajnos e tekintetben igen sokat vétkeznek a vásárlók. Sok olyan méz kerül a forgalomba, amelyek mindenféle pótanyagokból állanak, de valódi mézet a legkevesebbet tartalmaznak, a valódi mézet össze vegyítik a hamisítottal, s így ezek teljesen értéktelenek.

Forduljunk tehát méz vásárlásával oda a hol és kinél teljes bizalmunk van, hogy becsületesen és tiszta valódi áruval legyünk kiszolgálva. Ne ülünk fel a hangzatos hirdetéseknek és amellett fukarok se legyünk, mert nem az olcsó méz az igazán olcsó, hanem a valódi hamisítatlan. A jó portékát meg kell fizetni!

VEGYESEK.

Az 1915 évi méhészet eredménye. Az 1915 évnek is már a végét tapossuk. Ez az évszám nemcsak a most élő emberek emlékezetében marad fenn s adódik az utó nemzedéknek szájról-szájra, de a történelem könyvében is fényes, kimagasló kitorölhetetlen betűkkel lesz a jövő kor számára megörökítve. Sok minden megváltozott már is, és sok változást fog hozni a jövő. Hazánk méhészete a háború után előre láthatólag szintén nagy változáson fog keresztül menni. Rokkant katonáink kik eddig is foglalkoztak méhészettel, most fokozottabb mértékben fognak e könnyen mivelhető s jó jövedelmező gazdasági ág fejlesztéséhez.

Az elmúlt méhészeti évben a méhészek 60—70 % a katonai szolgálaton volt. A gazdátlanul hagyott méhesek egyrésze-

elpusztult, a más része hasznot nem tudott produkálni, e tekintetben tehát az idei méz termelés 40—50 %-al kevesebb volt mint a megelőző években.

A méz termelést befolyásoló időt tekintve azt mondhatjuk, hogy ez az év az utóbbi 5 évet véve a közepesek közé tartozik. Az augusztusi esős hideg idő miatt a tisztesfű hordást a méhek nem tudták a legjobban kihasználni, a mi pedig Magyarország méztermelésének igen nagy hányadát teszi; ez a körülmény okozza azt is, hogy ma már nem lehet nagyobb mennyiségben mézet kapni a termelőknél. A kisebb termelők mézüket részben maguk fogyasztják, részben pedig helyben jó áron értékesítik, a nagyobb méztermelők mézét már korán lekötötték a méz kereskedők s most csak ezek útján juthat a fogyasztó közönség mézhez s itt is magas áron. Az árak napról-napra emelkednek, ma a fővárosban 310 korona egy mmázsa méz. Nem kívánjuk, hogy a méz árak így mértékben emelkedjenek s így maradjanak, még a jelen viszonyok között sincs indokolva ez a tulságos áremelkedés. Igaz, hogy most nagyobb a kereslet s nem is volt annyi méz mind rendes viszonyok között, de annak az előállítása a méhésznek most sem került több fáradságába mint máskor. De nem lehet csudálkozni a rossz példa ragad, s ha az ára mindennek háromszorosára emelkedett, miért ne emelkednék a méznek is — így gondolkoznak részben a termelők de főképp a méz kereskedők.

A jövő évben talán másképp fognak alakulni a viszonyok csak jöjjön az a várva várt béke s jöjjön egy boldog, bő termést hozó esztendő.

Tagsági díjak befizetése. Felkérjük egyesületünknek itthon lévő tagjait s a harctéren lévők hozzátartozóit, hogy tagsági díj hátrálékaikat ez év végéig az Erdélyrészi Méhész-Egyesület pénztárának sziveskedjenek egy utalványon beküldeni, hogy január havától szakközlönyünket havonta adhassuk ki.

Tanácskozás. Krenedits Ferenc földmivélsügyi miniszteri titkár úr és Deák Imre az I-ső méhészeti kerület vezetője október hó 18-án és november 1-én a téli méhészeti tanfolyamoknak egyesületünk elnökségével való megbeszélése céljából Kolozsvárt voltak. A tanácskozás 4 óra hosszat tartott, melyen a miniszteri kiküldötteken kívül egyesületünk részéről részt vett: Dr. Zsögön Béla íg. alelnök, Dr. Balázs Ferenc főtítkár, Zsögön Rác Mihály pénztárnok és Donáth Aladár méhészeti szaktanító.

Méz és méh értékesítés. Akinek eladó méze vagy eladó méhcsaládai vannak szíveskedjék az árak és mennyiség megjelölése mellett egyesületünk elnökségének bejelenteni. A méz beküldéséhez saját költségünkön mézesbödönöket azonnal küldünk, a méhcsaládok eladását vagy vételét díjmentesen közvetítjük.

Az anyaméh (királynő) leírása és az arról való fogalom egy 1794.-évben megjelent „Uj Méhész“ könyvecskében: „Hosszabb a többi méhecskénél, de sokkal ékesebb és karcsubb, kisebbek a szárnyai mint a többinek, de maga szebb mindnyájoknál, sárga aranszint mutat, lábacskaí simák és egyenesek, azért magasabb járású is valamennyinél. Fullánkja nincsen mint a többinek s ami kicsiny vagy on is azzal nem bánthat senkit, egyéb teste úgy látszik mintha hat aranyos abronccsal körül foglalva lenne; a hasán pedig és oldalain arany szín hajacskaí vannak, feje gömbölyű és síma, melynek tetején korona formára kis üstököt hordoz, melynek a közepén egy üstszinű tündér hajszálacska mint valami drága kövecske fénylik. De ezeken kívül is semmiben nem hasonlít a többihez, azokkal nem fajzik, nem költ, hanem különös kamarácskaí vannak, oly nagyok, oly formák valamint egy mogyoró, ezekbe az ő palotáiba helyezetteti tojásit, de soha ki nem megy a mezőre, nem keres és nem hord, se munkát mást nem tesz, hanem szüntelen jár-kél maga munkási körül, mintha mindenkinek parancsolatokat adna; azonban mindenkör és mindenütt kettőt vagy hármat maga mellett járat mint test őrzőit.“

A könyvet Handerla György udvarnoki plébános írta kérdésekben és feleletekben. Szerző még nem tudta, hogy a királynőnek egyedüli feladata a szaporítás — petezés, azt mint „Vezért“ szerepelteti, szerinte külön „tojó anyák“ vannak, amelyek „a tojások körül szorgalmatoskodnak, ezeket a lépnek kamarácskaíba egyenkint kitojván, addig ápolgatják természetes melegítésekkel, míg elevenségre nem hozzák, valamint a légy köpést a nap hévsége.“

A méhszurás elleni védekezésről a következőket írja: „végig vagy egy font bor követ, égese meg azt téglá égető vagy kenyér sütő kemenczében míg egészen meg nem fejededik; hogy ha meghűl egy kevéssé keverj közé faolajat és tedd azt vászon szacsokcskába, akaszd szegre boltban vagy boltozott pincében s tégy alája egy poharat, mért abból egy néhány nap múlva szép fehér olaj fog csepegni, mellyel ha megkened az orcádat, azt a méhek meg nem csipik; és ha történetből fulánkot bocsátának is, az semmi

daganatot nem okozhat, mert oly nagy ereje van az említett borkő olajnak, hogy attól a méhek futnak, fulánkot nem ereszthetvén.“

A rokkant katonák méhészeti tanfolyamai Kolozsvárt.

Egyesületünk október 13-án fejezte be a rokkant katonák részére május 3-án bevezetett illetve megkezdett méhészeti tanfolyamok hetedik nyári sorozatát. A hét sorozatú illetve 21 tanfolyamon október 13-ig kiképzést nyert 630 rokkant katona. E tanfolyamokon készült 210 drb. országos méretű négy soros kaptár, 21 drb. kerettartó láda, 21 drb. seprőgarat, 63 drb. átmeneti láda, 63 drb. átmeneti kas, 63 drb. keretsegezö ráma, 63 drb. mülép ragasztó deszka stb. 3922 K. értékben. Ezeket a méhészeti eszközöket a földművelésügyi miniszter úr Önagyméltósága majd azoknak a rokkantaknak fogja kiosztani, akik tanfolyamot hallgattak s a méhészethez hozzákezdének s ezt igazolják.

A méhészeti tanfolyamok télen át is folytatódni fognak, azzal különbséggel, hogy a méhcsaládok illetve kaptárok kezelése csak üres lépekkel lesz bemutatva, ellenben a méhek szúrásától való félelem leszoktatása, a méhekkel ellepelt kereteknek miként tartására, betételére és kivételére egy anya nevelő méhcsalád fog rendelkezésére állani, mely egyuttal több rendbeli kísérletezésre is alkalmat fog nyújtani.

Az első téli tanfolyam október 16-án kezdődött meg 90 hallgatóval, 18 naponként folytatódik. E tanfolyamokon más méhészeti eszközökön kívül a mézes bődönök szállításához megfelelő kosarak készítése és bevezetett, készül ezeken kívül 10 méhcsalád számára egy-egy szétszedhető iskola és parasztméhes, szétszedett állapotban melyeket könnyen lehet szállítani az ország bármely részébe.

Bizonyos, előre látható, hogy a háború befejezése után Magyarországon a méhészet oly nagy lendületet fog venni, amilyen évtizedek óta nem volt. A rokkant katonáknak a háború alatt és azután nagy számban való kiképzése, a jelenlegi viszonyok között a méznek majdnem minden család háztartásában való bevezetése s megkedvelése mind oly körülmény, amely maga után vonja a méhészet hatalmas fellendülését, a méhészet számának szaporodását a méh legelő javítását, az intenzív méz és méh kereskedelmet s mézértékesítési központok felállítását. Így lesz lehetővé téve az, hogy Magyarország mint mezőgazdasági állam virágainak kelyheiben eddig elveszett millió meg millió korona értékű nektár nem megy veszendőbe.